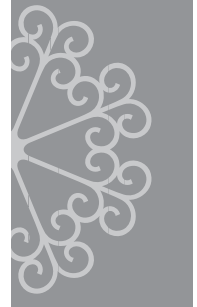

בית מדרש

376

בשבילי הפרשה

פרשת חיי שרה תש"פ

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	4:29
Brooklyn, NY	4:15
Chicago, IL	4:04
Johannesburg, S. Africa	6:21
Lakewood/Deal, NJ	4:17
London, UK	3:47
Los Angeles, CA	4:27
Manchester, UK	3:44
Monsey, NY	4:14
Montreal, Quebec	3:59
Passaic, NJ	4:15
Toronto, Ontario	4:28
Yerushalayim	4:01
Zurich, Switzerland	4:25

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

פ' חיי שרה

בשבוע הבא בע"ה אנו מקדימים בברכה את יידינו חודשים גם ישנים הבאים מקרב ומחוקק ללמוד ביחוד מלה שיעי ישיבתנו הקדושה בירושלים. ככל שנה, שאי טיב ענין ראי כלום נקצבו באו, ובע"ה כולנו מצפים ומחכים ללמוד ביחד בעיון וחשק, ולפלל ברינתא דאורייתא עם כל החריצים הבאים להשתתף.

השנה בע"ה בסדר שני אנו לומדים ביחד סוגיות של ירושה וכוונת צוואה. וזוהי כי פרשת חיי שרה קצת הקדמה לענינים אלו, לכן השבוע נכתוב על עניני ירושה השייכים לפ' חיי שרה.

כתיב בפרשה שאברהם נתן כל אשר לו ליצחק, ולא לישמעאל ובני הפלגשים. והקשה בפ' ר' אליהו מזרחי פ' חיי שרה ממ' ב"ב קל"ג דאסור להעביר ירושה מבן אחד להשני, ואפילו רוצה להעביר מרשע לצדיק אסור, ואין העביר אברהם ירושה מישמעאל ליצחק.

ונאמרו בזה כמה תירוצים ויש בניהם חילוקי דינים להלכה.

וע' מזרחי שתי' כ' ה' אמר לו מרשע כי ביצחק יקרא לך זרע. ובדעת זקנים ובנפשות ופרח סו"פ ח' תירצו שהיו גרים ואין זה איסור עבורי אחסנתא.

וע' לבוש האורה מהלבוש שכתב שם דאין איסור עבורי אחסנתא מחיים דמיא לכל מתנה. (ולפי הלבוש פי' שדי חמור ל' ג' דכתיב וישלחם בעודתו חז, וקמ"ל כ"ל).

וע' ח"ס שקה' מכתובות ל' ג' נמארוש דגם זה אסור. ובמנח"י ח"ג קל"ה כתב דגמ' כתובות איירי בנותן נכסים שברך כלל אין נוגע בהם רק מקיימים להשאירם לנחלה, ולכן אסור.

ובבאר שבע סנה' צ"א קשה על המזרחי היתכן שישמעאל אכל שר בני קטורה שעדיין לא נולדו ולא עליהם נאמר כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה שהרי לא אמרה עליהם כי לא יירש בן האמה הזאת. (ויש לעיין בקושיות דהרי מ"מ כבר אמר ה' כי ביצחק יקרא לך זרע). ולכן תי' כי בן השפחה אינו בנו, והוא כמ"ש המהרש"א שם, ועמש"כ בפ' וירא בענין אם שחרר הגו.

ובח"ס ע"תת תי' שיעוד כי כל בני ישמעאל כולם יהיו רשעים (ואולי ל' כל גם בני קטורה) וכל הטעם נמארו אפילו מברא בישא לברא טבא שמא יצא ממנו צדיק. וע' ח"ס כתובות ל' ג' ע"א בשם אביו ר' שמואל, כי אמרו שם לא תהא בעבורי אחסנתא ואפילו מברא בישא לברא טבא, והוה דכתיב וירע הדבר מאד בעיני אברהם על אודות בנו, פי' בנו של ישמעאל, אולי יצא לטוב, וע"ז היה ההמשך, ויאמר אליקים אל אברהם וכו' שמע בקולה, ופירש"י בקול רוח"ק שבה, שאמרה שלא יצא בן טוב מישמעאל.

ועוד כתבו לתרץ דכל שהשאר קצת לכל בן אין איסור כמ"ש התשב"ץ וב"ח, וה"ה כאן ה"י נתן מנות לבני הפלגשים, מיהו אכתי יתיקשי מישמעאל דמשמע שלא נתן לו כלום ונתן הכל ליצחק.

וע' מהרש"א סנה' צ"ה ד"ה ויתן שכתב דבני פלגש שאני וע' חכמת שלמה רפ"ב שכתב טעמו דכתיב כי תהיין לאיש שיתן נשים לאפוקי פלגשים. (ובאמת בקרא איירי לענין לבקר על הכבוד, אבל בתב"ש ס"ל דה"ה לכל ענין עבורי אחסנתא).

ולענין הלכה הבאנו דעת הלבוש להתייר מתנה מחיים. וע' יפה תואר על בר' ל' וס"א דמותר ול"כ הנצי"ב בספרו העמק שאלה כ"א ועוד שי' שהע"ז נ' ו' ופירשה ח"מ צ"ט כ'.

אבל מהרש"ם ש"י אסור וכו' מהרש"ם ח"ז י"ב לאיסור כדעת הח"ס. ובח"ס ח"מ ק"א כתב לאיסור בנוף מהיום ופרי' לאחר מיתה, ולכא' כיון דלא נתן צעה אחר משמע דס"ל דגם מתנה מהיום אסור, אבל באהר"צ קמ"ז משמע להיתר.

דברי רבותינו

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה וכו' ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה (כג-א-ב)

רש"י: לכך נכתב שנה בכל כלל וכלל, לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו, בת ק' כבת כ' לחטא, מה בת כ' לא חטאה שהרי אינה בת עונשין אף בת ק' בלא חטא. וכו'. שני חיי שרה- כולן שוין לטובה.

הקשה מרן רה"י הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל: כתוב 'ויבא אברהם לספוד לשרה', אך לא נכתב מהו ההספד?

ותי' ע"פ דברי מרן רה"י הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל: שעל חיי שרה

דברי הנעים

אנכי בדרך נחני ה' בית אחי אדני (כד,כז)

שח מרן המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליוואוויץ זצוק"ל:

אליעזר אומר שהש"ת כביכול אחזו בידו והובילו 'יד ביד' ממקום למקום, ומתחילת הדרך לא איר-עה לא טעות ולא כל תקלה ועי-כוב... אדם השם אורחותיו ומביט בעין פקוחה ומבינה על צעדיו, יווכח ויראה במו עיניו איך שמולכים אותו ומנהיגים אותו בכל צעד וצעד!!!

אני הגבר שכנתי חושך בדרכים מסוכ-נות מלאי קוצים ודרדרים, ושמה ראיתי השגחתו ית' על כל שעל ושעל, כי נחני ה' למטרתי ממש, כמו שלוקחים תינוק קטן ומנהיגים אותו במו ידי.

בידי הוה עובדא, בהיותי במקום עיר מגורי בעיר 'אוזניט' סמוך לעיר 'קלם' דרך של 25 ק"מ בלבד, ובהסתופפי בבית הת-למוד דשם, לא הייתי נוסע מעולם לביתי בעש"ק, כפי שנאמר, כי כמה עיכובים מת-רחשים כשנוסעים בערש"ק.

והנה פעם אחת היתה איזו נחיצות גדר-לה ונסעתי לביתי בעש"ק. אמנם יצאתי מוקדם מאד בעוד מועד וזמן הרבה לפני ש"ק. וכמעט שנשארתי בדרך ובקושי גדול

נאמר 'כולן שוין לטובה', והיינו ש'כולן'-ללא שום הפסק, כל רגע ורגע היו קודש לעבודת ה'. ורק עי"ז הגיעה למדרגתה הגדולה שנאמר עליה "שהיה אברהם טפל לשרה בנביאות" (רש"י בראשית כא,ב).

למדים אנו מכאן שרק ע"י רציפות בעבודת ה', בלי שום הפסק כלל, אפשר לה-גיע לשלמות בעבודתו יתברך. וכמו שמצינו אצל ר' עקיבא כששב לביתו אחר י"ב שנה, שמע את אשתו אומרת לאותו שכן רשע 'לו שמע בקולי היה נשאר עוד י"ב שנים', חזר מיד על עקבותיו ולא נכנס אפי' לרגע קט לביתו לשאול בשלום אשתו. הכל כדי לא להפסיק את הרציפות המביאה לשלמות.

וא"כ מיושב שפיר דזה גופא היה ההס-פד של אברהם: "שני חיי שרה- כולן שוין לטובה".

באתי סמוך להדלקת הנרות. כל מיני מכ-שולים והרפתקאות שאפשר שיהיו, עברו עלינו. פעם נשבר הסדן של האופנים, ופעם נשבר האופן עצמו. פעם זה ופעם אחרת, ממש כל שעה ושעה קרו לנו דב-רים מחודשים. ראינו בחוש ממש 'כי אין ה' אתנו בדרך' ומאז קיבלתי על עצמי לער-לם לא לצאת בדרך בערב שבת.

זכורני גם אשר קרה לי אחרי המלחמה (-מלחמת העולם הראשונה), כשנשארתי בליטא והיה לי לנסוע דרך גרמניה לפולניה, ומפני החירום אשר בין ב' מדינות אלו היה לי לסבב דרך גרמניה ודנציג. ובבואי לעיר 'אונס-טעבורג' הנה בא לנגדי איש יהודי אחד ושאי-לני אם אני נוסע לדנציג. נפתעתי מהעובדה, כי לא ידעתי מהיכן ומאיין ידע האיש הזה כי לדנציג אני צריך, ובשמעו תשובתי תיכף לקח כל חבילותי, סדרם כראוי, ובבוקר כבר נסענו יחד לדנציג, שם גם הראה לי מקום לאכס-ניה, וגם זימן לפני איש אחד אשר סידר וטי-פל עמי בכל הצריך לי, והלה גם היה בעזרתך לעבור הגבול עד בואי פולניה.

השתוממתי ולא האמנתי למראה עיני. אז אמרתי וקראתי הפסוק "אנכי בדרך נחני השם". ממש כתינוק הלוקחים אותו ביד ומנהיגים אותו. וידעתי ודאי כי זו הדרך הנכונה אשר הוכיח ה' לפני.

(מתוך טללי אורות)

תיקון העולם שנפגם בחטאיו של האדם

ולאורך ימיהם כמו שהיה קודם המבול, עי"ש.

מבואר שבזמן בריאת העולם נברא באופן נעלה ומושלם בעבור לשרת את האדם, אלא שהחטאים בדור המבול גרמו והשפיעו לקלקול העולם, ואמנם שנתקיים בעבור נח שמצא חן בעיני ה' אבל עדיין הריהו עולם בקלקולו.

כל הבריאה כולה תכליתה וענינה לכבוד שמים, שהאדם יתקרב אל השי"ת וישמור תורתו ומצוותיו, כל המציאות בבריאה "להודיע לבני אדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו", וכאשר זוכה האדם לקיים תפקידו נותן הוא קיום לעולם מתוקן ומושלם.

וכבר ידועים דברי המסילת ישרים (פרק א') שהעולם נברא לשימוש האדם, אמנם הנה הוא עומד בשיקול גדול כי אם האדם נמשך אחר העולם ומתרחק מבוראו הנה הוא מתקלקל ומקלקל העולם עמו. ואם הוא שולט בעצמו ונדבק בבוראו ומשתמש מן העולם רק להיות לו לסיוע לעבודת בוראו הוא מתעלה והעולם מתעלה עמו. והוסיף בדבריו כי הנה עליו גדול הוא לבריות כולם בהיותם משמשי האדם השלם המקודש בקדושתו ית', עי"ש.

והנה בתומר דבורה (בתחילתו) העמיד תפקיד האדם בעולמו, וז"ל האדם ראוי שיתדמה לקונו ואז יהיה בסוד הצורה העליונה צלם ודמות, שאילו ידומה בגופו ולא בפעולות הרי הוא מכזיב הצורה ויאמרו עליו צורה נאה ומעשים כעורים, שהרי עיקר הצלם והדמות הם פעולותיו ומה יועיל לו היותו כצורה העליונה דמות תבנית אבריו ובפעולות לא ידמה לקונו. לפיכך ראוי שיתדמה אל פעולות הכתר שהן י"ג מידות של רחמים עליונות וכו', עי"ש.

וכמדומה העיקר בזה שיסוד חובתו של האדם להתאים את עצמו להעולם שברא הקב"ה. העולם בבריאתו היה זך ונקי ולא היה בו קלקול כלל, המידה באותו עולם היה

העולם בעבור נח. וברש"י (בראשית א', כ"ט) מבואר שרק לבני נח התיר בשר לאכלה, אבל לאדם הראשון לא התיר הקב"ה להמית בריה ולאכול בשר, ורק אחר שהצילם נח אזי הותר אכילתם לאדם, והיינו שבאמת העולם של נח זהו עולם אחר מעולמו של אדם הראשון, כלומר שבעולם שנתקיים מחמת נח יש בו מושגים אחרים, ובזה העולם יש היתר באכילת בעלי חיים, אבל בעולם של אדם הראשון כתי' (שם) נתתי לכם עשב וכו' ואת כל העץ אשר בו פרי עץ, זוהי מציאות אחרת.

אחר המבול כבר אינו העולם שנברא לשרת את אדם הראשון, החטאים בדור המבול פגמו וקלקלו את העולם, אמנם קיומו ניצל בזכותו של נח, אבל עדיין יש בו כללים וגדרים אחרים מהעולם של בריאת העולם, מעולמו של אדם.

העולם נברא לשרת את האדם, תכליתו של העולם לדאוג להאדם להתקרב אל השי"ת ולקיים מצוותיו, וכל שאינו מקיים האדם תפקידו על כרחך שפוגם בעולם, כבר אינו זך ונקי כמקודם, כיון שכל מציאותו ותכליתו בעבור האדם ושלימותו.

ומצינו דבר פלא בספורנו עה"פ עוד כל ימי הארץ זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף ויום ולילה לא ישבותו (בראשית ח', כ"ב) וז"ל לא ישבותו מלהתמיד על אותו האופן בלתי טבעי שהגבלתי להם אחר המבול, וזה שילך השמש על גלגל נוטה מקו משוה היום, ובנטייתו תהיה סיבת השתנות כל אלה הזמנים, כי קודם המבול היה מהלך השמש תמיד בקו משוה היום, ובזה היה אז תמיד עת האביב, ובו היה תיקון כללי ליסודות וצמחים ולבע"ח ולאורך ימיהם, ואמר שיהיה זה כל ימי הארץ, עד אשר יתקן הא-ל יתברך את הקלקול שנעשה בה במבול, כאמרו הארץ החדשה אשר אני עושה (ישעיה ס"ו כ"ב) כי אז ישוב מהלך השמש אל הקו משוה היום כמאז, ויהיה תיקון כללי ליסודות ולצמחים ולבע"ח

הנה קראנו הפרשיות של בריאת העולם עד לידת יצחק, פעמיים עשרה דורות. אבל מן הראוי להתבונן מה התורה הקדו' תובעת מאיתנו בסיפור המעשים, וכמו שידוע מש"כ הרמב"ן (בראשית י"ב, ו') וז"ל אומר לך כלל תבין אותו בכל הפרשיות הבאות בענין אברהם יצחק ויעקב, והוא ענין גדול הזכירוהו רבותינו בדרך קצרה ואמרו (תנחומא ט') כל מה שאירע לאבות סימן לבנים ולכן יארכו הכתובים בסיפור המסעות וחפירת הבארות ושאר המקרים, ויחשוב החושב בהם כאילו הם דברים מיותרים אין בהם תועלת, וכולם באים ללמד על העתיד כי כאשר יבוא המקרא לנביא משלושת האבות יתבונן ממנו הדבר הנגזר לזרעו.

הקב"ה ברא את העולם בששת ימי המעשה, כל דבר נברא דווקא בהאי יומא. ובסנהדרין לח. מבואר בגמ' שהאדם נברא באחרון כדי שיבוא ויקבל עולם מושלם עי"ש. ומעתה זהו חיי האדם בזה העולם שנברא בעבורו - בשבילי נברא העולם. התכלית היא לשרת את האדם שיהא כולו טוב. ובודאי שאין בעולם איזה דבר מיותר, הקב"ה ברא את העולם בדווקא כך, ובזה הכניס את האדם.

אמנם הגיע מצב שהקב"ה בא להחריב את העולם. וברש"י (בראשית ו', ו') עה"פ "וינחם ה' כי עשה את האדם ויתעצב אל לבו" פירש וינחם נהפכה מחשבתו של מקום ממידת רחמים למידת הדין עלה במחשבה לפניו מה לעשות באדם שעשה בארץ, ויתעצב אל לבו נתאבל על מעשה ידיו. והיינו שכיון שהעולם נברא בעבור האדם, א"כ בזה שהאדם לא מילא את תפקידו מאבד את קיומו ואת קיום העולם שנברא בעבורו. האדם בחטאיו מקלקל את העולם ולכן מוכרח הקב"ה להחריב את העולם שהרי שוב אין יעוד ותכלית לבריאת העולם.

אלא שנח מצא חן, היה דרך הציל את

ט"ז ו') ובודאי שאין המכוון כפשוטו ששרה עינתה את הגר ח"ו, אלא שדיברה והעמידה אותה על הדרך במה שהיתה נזקקת לקבל דבריה, ואעפ"כ היה בכאן איזה תביעה בדקות המידה לפי גדלותה של שרה עד כדי שהכתוב מעיד ותענה שרי. וברמב"ן שם כתב וז"ל חטאה אמנו בעינוי הזה וגם אברהם בהניחו לעשות כן, ושמע ה' אל עניה ונתן לה בן שיהא פרא אדם לענות זרע אברהם ושרה בכל מיני עינוי, עכ"ל.

הרי מבואר חומר הדין בבין אדם לחבירו, שאע"פ שבודאי שרה עשתה מה שמחוייבת לעשות, עדיין כיון שהיה איזה חסרון בנקיות המידה, א"כ אין שלימות המידה בבין אדם לחבירו וכבר נחשב לפי דרגתה של שרה אמנו ותענה שרי. עד כדי שיש כח לישמעאל עד היום לענות את ישראל, והכל נובע מאותו עינוי של הגר.

עד כמה נתבע האדם בזאת המידה מצינו דכתי' "כל אלמנה ויתום לא תענון" (שמות כ"ב, כ"א) וברש"י שם כתב והוא הדין לכל אדם אלא שדיבר הכתוב בהווה וגו'. ובמכילתא שם (אות ק"פ) איתא שרבי ישמעאל אמר לרבי שמעון שלא ידע על מה נהרג, אמר לו מימין בא אדם אצלך לדין או לשאלה ועכבתו עד שתהא שותה כוסך ונועל סנדלך או עוטף טליתך, והתורה אמרה אם ענה תענה אחד עינוי מרובה אחד עינוי מועט, א"ל רבי שמעון נחמתני רבי, ע"כ.

נמצא עד כמה צריך האדם להיזהר בדקדוק מעשיו שלא לגרום אפילו צער כל דהו לזולתו. ויש בזה תוקף גדול לתיקון העולם או ח"ו לקלקול העולם כמו בדור המבול.

מתוקן ומושלם, החיות אכלו רק עשב השדה, ורק בחטאי האדם נתקלקל טבעם לטרוף בני אדם, ובכך כאשר תהיה ארץ ישראל על השלמות יחזרו לטבע הראשון בתחילת יצירתם.

הקב"ה ברא את העולם לשרת ולשמש את האדם, וזוהו שהאדם ממלא תפקידו קיום התורה והמצוות, אז נמצא שכל מציאות הבריאה הוא לכבודו ית' אבל אם האדם מקלקל את מעשיו שוב אין זכות קיום להעולם וכמו בדור המבול. וא"כ בכח מעשינו לתקן את העולם או ח"ו לקלקל את העולם.

בחטאו של אדם הראשון שאמר לו הקב"ה בזיעת אפך תאכל לחם, אי"ז עונש אלא קלקול הבריאה. אבל לעתיד לבא כאשר העולם יהיה מתוקן ומושלם כמו בתחילת יצירתו לא יקשה להאדם פרנסתו. ובאמת כאשר מקיימים אנו התורה והמצוות כבר נאמר בפרשת בחוקותי והשיג לכם דיש את הבציר וגו', והיינו כמו שנתבאר שאם אנו עמלים בתורה מתקנים אנו את העולם שנפגם מחמת החטא, אי"ז שכר רק על קיום התורה, אלא שכאשר האדם נקי ומזוכך אזי מתקן הוא את מצב הבריאה כמו שהיה קודם החטא, ואז קיים שפע בעולם בטבע.

והנה בדור המבול מצינו שלא נחתם דינם אלא על הגזל, עומק התביעה היה בבין אדם לחבירו, וע"ז נאבד זכות הקיום לעולם לולי שנח מצא חן בעיני ה'. וא"כ תפקיד האדם לעמול בזאת המידה בעבור תיקון העולם שנפגם.

דקדוק הדין בבין אדם לחבירו מצינו בהגר שנאמר ותענה שרי ותברח מפניה (בראשית

רחום וחנון וכו', אלא שבדור המבול קלקלו את המידות שבעולם עד שלא היה קיום להעולם לולי נח שמצא חן בעיני ה', ולכן אנו כלל ישראל בכוחנו להחזיר את העולם ע"י מעשינו למצבו שבתחילה, שיהא עולם מתוקן ומשולם, וזהו תפקידנו בעולם.

עד כמה בכח החטא לקלקל את העולם, מצינו ברמב"ן עה"פ ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד והשבתי חיה מן הארץ (ויקרא כו, י) שהביא דעת רבי יהודה שאמר מעבירין מן העולם והוא כפשוטו שלא יבוא חיות רעות בארצם כי בהיות השובע וברבות הטובה והיות הערים מלאות אדם לא תבאנה חיות בישוב. אבל דעת רבי שמעון שמשביתן שלא יזיקו. וכתב הרמב"ן שהוא הנכון כי תהיה ארץ ישראל בעת קיום המצוות כאשר היה העולם מתחילתו קודם חטאו של אדם הראשון אין חיה ורמש ממית אדם, וכמו שאמרנו (ברכות לג.) אין ערוד ממית אלא חטא ממית וכו', כי לא היה הטרף בחיות הרעות, רק מפני חטאו של אדם כי נגזר עליו להיות טרף לשיניהם והושם הטרף טבע להם גם לטרוף זו את זו, כידוע כי בטרפם האדם פעם אחת יוסיפו להיות רעים יותר.

והוסיף בדבריו והנה בבריאתו של עולם נאמר בחיות שנתן להם העשב לאכלה כדכתיב ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ואמר הכתוב ויהי כן כי הוא טבע אשר הושם בהם לעד וכו' ובהיות ארץ ישראל על השלמות תשבת רעת מנהגם ויעמדו על הטבע הראשון אשר הושם בהם בתחילת יצירתם, ע"ש.

והיינו ע"ד שנתבאר שהעולם נברא באופן

Avraham's Final Nisayon

Harav Hagaon Binyamin Cohen Shlita

The *parashah* begins with the *petirah* of Sarah Imeinu, and Avraham Avinu's purchase of Me'aras Hamachpeilah at an exorbitant price. We know that Avraham Avinu was tested with ten *nisyonos*, and the Rishonim, in *Maseches Avos*, debate what the tenth *nisayon* was: Rashi says the tenth *nisayon* was Akeidas Yitzchak, and Rabbeinu Yonah says that the tenth *nisayon* was burying Sarah. What was that *nisayon*? The test was that even though Hakadosh Baruch Hu had told Avraham Avinu, in Parashas Lech Lecha: **קום התהלך בארץ לארצה ולרחבה כי לך אתננה** – go walk though Eretz Yisrael, because I'm going to give it to you – Avraham still had to pay a fortune for the land. He passed the test by not questioning or complaining about Hashem's *hanhagah*.

Rabbeinu Yonah also says that Akeidas Yitzchak – which he counts as the ninth *nisayon* – was the most difficult of all the ten *nisyonos*. But if Avraham Avinu already overcame that major *nisayon*, what was the purpose of giving him a tenth, less difficult *nisayon*? He already proved that he was prepared to offer his son as a *korban*, so what was accomplished by having him face a lesser *nisayon*?

Rav Elya Svei explains that after Avraham Avinu passed his most major *nisayon*, he might have felt satisfied and complacent and been lulled into thinking that he could take it easy and no longer had to be on the lookout for *nisyonos*. In testing him again after the Akeidah, Hakadosh Baruch Hu was conveying the message that a person must always maintain the same *zehirus* and be ready to muster his strength and overcome *nisyonos* at all times.

The *Mesilas Yeshtarim* says, at the end of the first *perek*: **כי עיקר: מציאות האדם בעולם הזה הוא רק לקיים מצוות ולעבוד ולעמוד בנסיון** – a person exists in this world primarily to do mitzvos, serve Hashem, and overcome *nisyonos*. Rav Yechezkel Sarna, in his *hagahos* on *Mesillas Yeshtarim*, adds the word "*tamid*" – constantly, as opposed to once in a while. A person's existence in this world is all about being tested and passing those tests – always.

In Parashas Vayera, on the *passuk* **את אברהם נסה**, the Ramban explains that the purpose of *nisyonos* is to draw out a person's potential **אל הפועל** – from potential to actualization, to bring a person's inner desires to fruition and reality. A person's *tachlis* in this world is to continue climbing and growing. After Rav Elyashiv miraculously survived a surgery in his mid-nineties, he felt that he had to do something to grow in his *avodas Hashem*. He decided, therefore, that instead of waking up every morning at three o'clock, he'll wake up at two fifteen. And he did so until the end of his life.

We always need to grow and *shteig* and become greater and greater, as the *passuk* says: **ארח תיים למעלה למשכיל למען סור משאול מטה** – the path of life is to go higher and become wiser, in order that you shouldn't fall down. There's no in between – a person is either going up or, *chalilah*, he is falling. Even after a person overcame *nisyonos* and achieved great levels he always has to remember that there's no time to stop and rest; he needs to keep forging ahead.

The Satan on the Rebound

In addition to the danger of complacency, after a person overcomes a major *nisayon* the *yetzer hara* tries to trap him in a different way, by attempting to uproot what he has done. The Gemara in *Kiddushin* says that if a person is *toheh al harishonos* – if he regrets his good deeds – he can lose those deeds. Just as regretting an *aveirah* expunges the *aveirah*, regretting a mitzvah can uproot the mitzvah. Therefore, after a person does a mitzvah, the Satan tries to cause him to have second thoughts about what he did.

Each day in Maariv we say the words: והסר שטן מלפנינו ומאחרינו, asking Hashem to remove the Satan from before us and behind us. We understand that the Satan “before us” refers to when we are about to do a mitzvah and the Satan tries to stop us; we’re asking that Hashem remove him and eliminate anything that can get in our way. But what does it mean that Hashem should remove the Satan from behind us?

The *meforshim* explain that after a person does a mitzvah, he might regret his good deed. We therefore need protection from the Satan that comes “behind us” – after the mitzvah is done.

In this vein, the Vilna Gaon explains why the Torah uses a small *kaf*

in the word *וּלְבַכְתָּהּ*, in the phrase: *וַיָּבֵא אֲבְרָהָם לְסֹפֵד לְשָׂרָה וְלְבַכְתָּהּ*. The small *kaf* connotes that Avraham Avinu didn’t cry too much, because he didn’t want people to think that he had regrets about Akeidas Yitzchak, the news of which caused Sarah’s *neshamah* to depart. Had he cried copiously, people might have assumed he had *charatah* for what he had done, so he kept his crying to a minimum.

We see from here that we always have to be on guard. Never should a person say, “I’m finished – now I can retire.” Even after passing a *nisayon*, we must continue to grow and reach new milestones. We should never feel that we are finished in our *avodah*, as the possibilities for growth are unlimited. We also have to be aware that it’s possible, *chas veshalom*, to lose what we’ve already accomplished, and we need to be vigilant not to regret what we did in the past.

Those who are able to join us in the yeshiva for Yarchei Kallah are a prime example of this continuous growth – rather than lean back on what they accomplished during the years they spent in yeshiva, they grab the opportunity to continue to grow in yeshiva as *bnei Torah* and attain ever-greater heights.

Gut Shabbos.

כוס תנחומים

הרב הגאון ניסן שלמה הכהן קפלן שליט"א
יושב שבעה על אשתו הרבנית מרת גיטל ע"ה
הננו שולחים את תנחומינו

The family will be sitting shiva until Tuesday morning at
Rechov Katzenelebogen 64, Yerushalayim
Between 10:00am – 2:00 pm and 5:00 pm and 10:00 pm
Rav Nissan Shlita can be reached at
1-917-480-2000

Between 4:00 pm – 6:00 pm EST
המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

This week's Bishvilei Haparsha is sponsored by:

cellular israel
www.cellularisrael.com | info@cellularisrael.com
718.289.0195 • 072.224.3300